

5 + 1 ÁBRA ARRÓL, HOGYAN ZÁRKÓZIK FEL MAGYARORSZÁG NÉMETORSZÁGHOZ

Az MNB 5+1-es felzárkózási cikksorozatának keretében bemutatjuk, hogy Magyarország a klasszikus makrogazdasági mutatók mellett a versenyképesség más területein is felzárkózó pályán halad, még akkor is, ha a világ egyik leginkább versenyképes gazdasági nagyhatalmához, Németországhoz viszonyítjuk. A felzárkózást és Magyarország gazdasági felértékelődését mutatja, hogy hazánk – és a visegrádi régió – egyre nagyobb szerepet tölt be a német gazdaság kiemelkedő világpiacon teljesítményében. Hazánk legjelentősebb külkereskedelmi partnere Németország, amellyel a hazai import és export több mint negyedét bonyolítjuk, és egyben a legjelentősebb befektetőnk is. A Magyarországon működő vállalatok ma már alacsonyabb adóterheléssel szembesülnek, mint Németországban, kedvezőek a munkapiaci feltételek, csökken a rejtett gazdaság mértéke és magas fokú az infokommunikációs hálózat kiépülése. E tényezők fontos alapfeltételeit alkotják a jövő, különösen a negyedik ipari forradalom által életre hívott kihívások sikeres kezelésének.

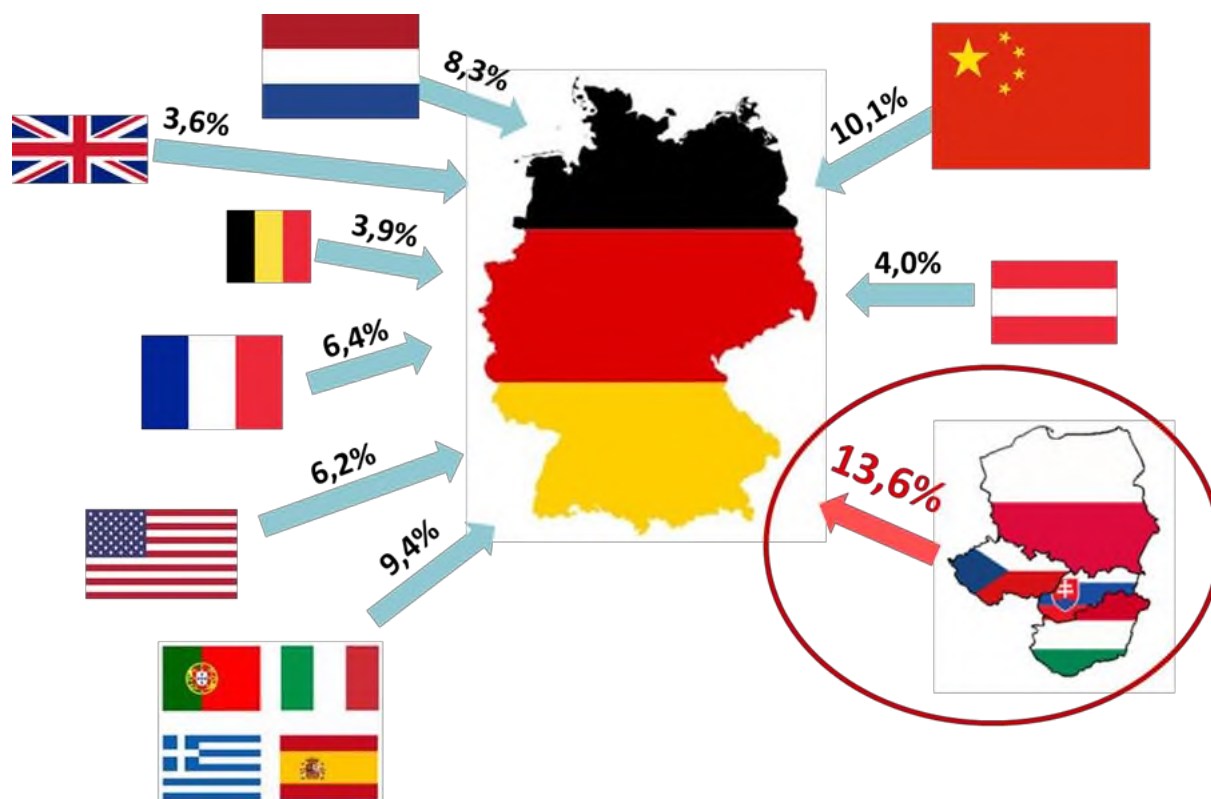
Németország a világ egyik legnagyobb, legfejlettebb és legversenyképesebb gazdasági nagyhatalma, így Magyarország számára kulcsfontosságú a német gazdasággal való szoros és sikeres kapcsolat. Bár jelentős tér van még Magyarország versenyképességének javulására, érdemes megvizsgálni, hogy a 2010-es gazdaságpolitikai reformokat követően hazánk mely területeken tudott szignifikáns felzárkózást mutatni. Vezető pozíciójából adódóan Németország a versenyképesség területén jó kiindulási alapot nyújthat az összehasonlításra.

A 2008-as globális válságot követő világgazdasági átrendeződésben Németország egyik legjelentősebb külkereskedelmi partnere a visegrádi országcsoport lett. A visegrádi régió – és benne Magyarország – a 2008-as globális válság utáni években az Európai Unió növekedésének egyre meghatározóbb motorjává vált, amivel párhuzamosan Németország külkereskedelmében betöltött jelentőségük is trendszerű emelkedést mutatott. 2017-ben a régió exportvolumene Németország árubehozatalának közel 14 százaléka volt, ami meghaladta a legjelentősebb egyéni partnerországok (Kína, Hollandia, Franciaország vagy az Egyesült Államok), vagy a mediterrán országcsoport részesedését is.

Németország legjelentősebb külkereskedelmi partnereinek alakulásában is megfigyelhető a világpiacon szerkezeti átrendeződése és az új gazdasági pólusok – például Kína és Közép-Európa – térnyerése. Németország legfőbb importpartnere a 2000-es évek közepéig Franciaország, az Egyesült Államok és Hollandia volt, mára azonban a közép-kelet-európai térség és Kína vette át a vezető szerepet. A világkereskedelem átrendeződése és

az új erőközpontok kialakulása is hozzájárult ahhoz, hogy a világpiacon működéséről alkotott kép megváltozott az elmúlt években.

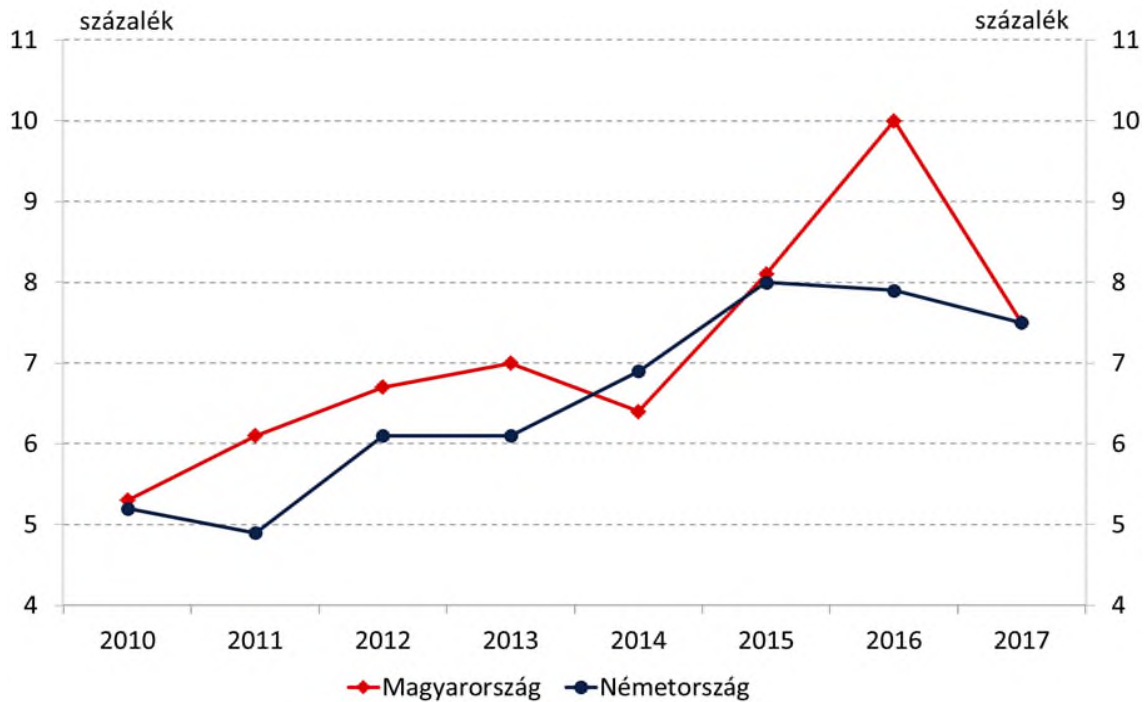
1. ábra: Németország árubehozatalának forrás országai és azok súlya a német importon belül (2017)

Forrás: UNCTAD

Németország az egyik legnagyobb exportőr a világon, amelynek külkereskedelmi mérlegtöbbletével hazánk is lépést tart. A világkereskedelemből vett részesedése (7,9 százalék) alapján Németország a harmadik legnagyobb gazdaság az Egyesült Államok (11,3 százalék) és Kína (10,8 százalék) után. Németország GDP-arányos külkereskedelmi egyenlege a válságot követő csökkenés után az elmúlt években emelkedett és jelenleg a GDP 8 százaléka körül alakul. A külkereskedelmi egyenleg többlete hozzájárul a külső egyensúly és a dinamikus gazdasági növekedés fenntartásához. Magyarország szintén jelentős többletet mutató külkereskedelmi egyenlege nagyon hasonlóan alakult a némethez, ami jól mutatja Magyarország mély beágyazottságát az európai és globális értékláncokban. A két ország külkereskedelme erősen összefonódik. Hazánk legjelentősebb külkereskedelmi partnere Németország, a hazai import és export több mint negyedét Németországgal bonyolítjuk. Emellett hazánk legjelentősebb befektetője is Németország: évek óta a német gazdasági szereplők rendelkeznek a legnagyobb tőkeállománnyal hazánkban.

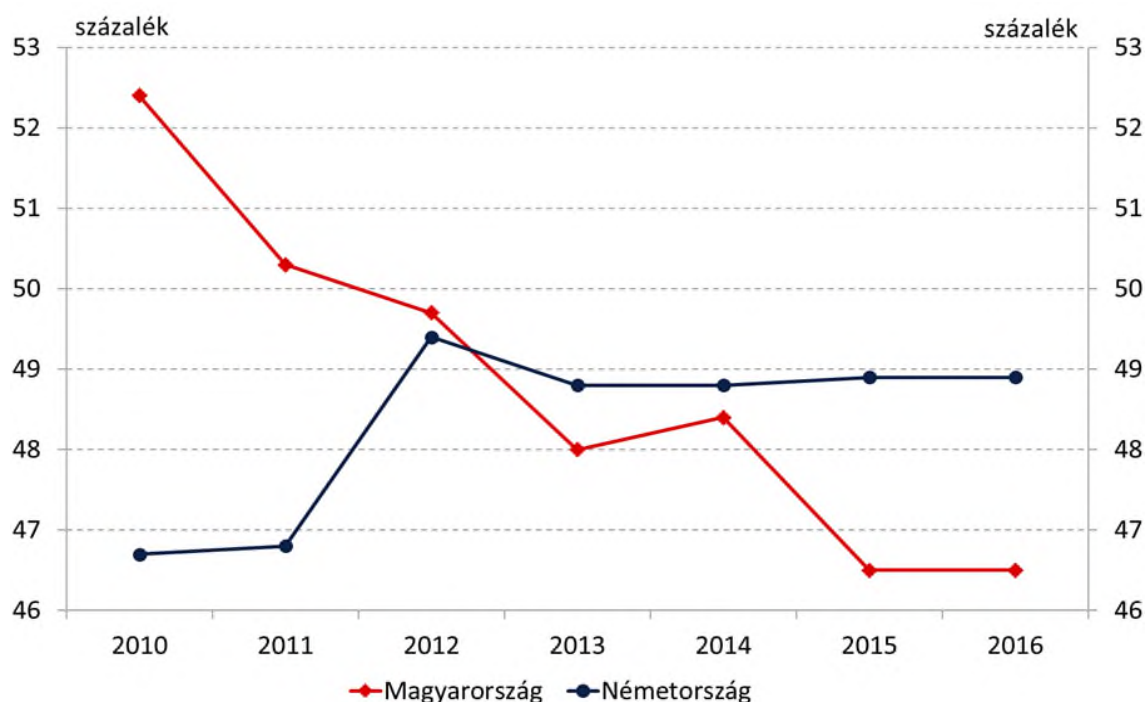
2. ábra: GDP-arányos külkereskedelmi egyenleg

Forrás: Eurostat

A magyar vállalkozások teljes adóterhelése ma már alacsonyabb a németnél, ami versenyképességi előnyt biztosíthat számukra. Magyarországon a munkát és a tőkét terhelő adók jelentősen csökkentek a 2010 utáni adószervezeti átalakítások következtében, ami támogatja a rendelkezésre álló jövedelem növekedését, a tőkefelhalmozási képességet, a beruházási hajlandóságot és a gazdasági versenyképességet egyaránt. Ennek köszönhetően a magyar vállalatok teljes adóterhelése a PwC és a Világbank Doing Business közös felmérése szerint 6 százalékponttal 47 százalék alá mérséklődött 2010 és 2016 között, miközben Németországban 2 százalékponttal 49 százalékra nőtt. Vagyis a vállalatok adóterhei ma már kedvezőbbek hazánkban, mint Németországban, amely ösztönző magyar adórendszert Angela Merkel német kancellár is elismeréssel méltatott. Ezt támasztja alá a Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara évente megjelenő konjunktúrafelmérésének 2018. évi kiadása, amely alapján a magyarországi német érdekeltségű vállalatvezetők és más külföldi beruházók kétharmada volt elégedett az adóterhelés mértékével és az adórendszer működésével. A konjunktúrafelmérés alapján 2012 óta trendszerűen javul az üzleti környezet megítélése is Magyarországon. E pozitív eredmények a 2010-ben megkezdődött társasági adókulcs csökkentésének, valamint a kisvállalati adózás radikális egyszerűsítésének és a kkv-k alacsony adókötelezettségének tulajdoníthatók. 2017-től a magyar társasági adókulcs már 9 százalék, ami a legalacsonyabb érték az Európai Unióban.

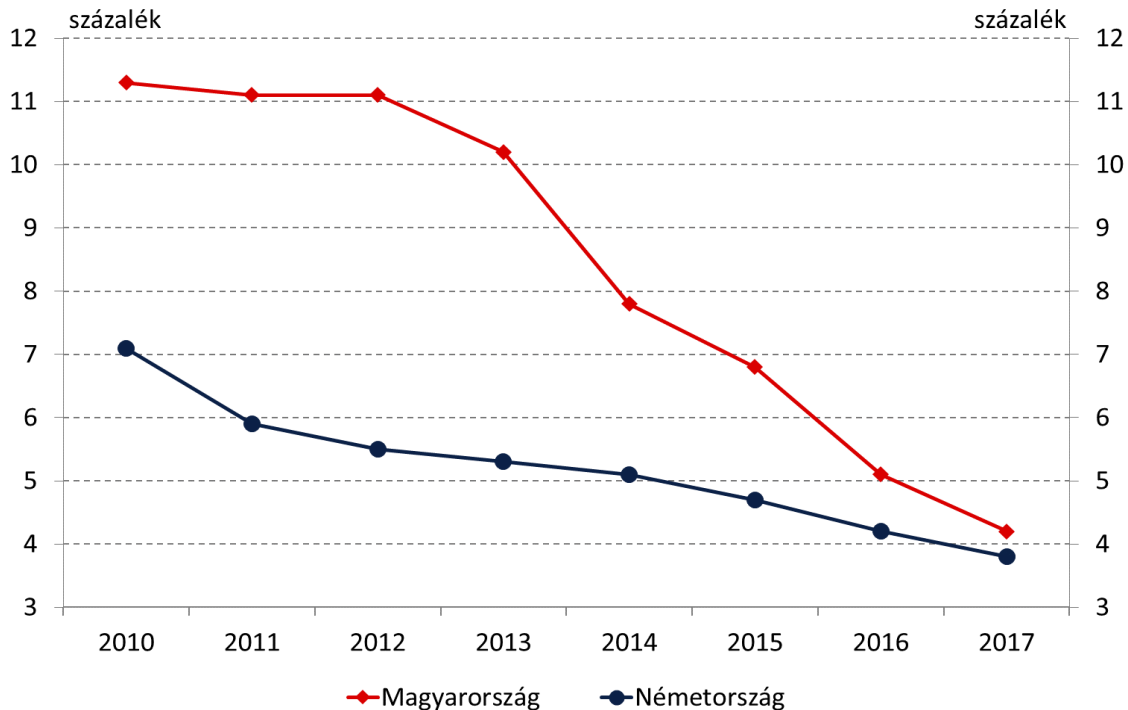
3. ábra: Teljes vállalati adórátá

Forrás: Világbank Doing Business – PwC

A gazdasági conjunktúrát jól tükrözi, hogy a magyar és a német munkanélküliségi ráta jelenleg a legalacsonyabbak közé tartozik az Európai Unióban. A 2010 utáni gazdaságpolitikai reformok előtt – részben a munkát terhelő magas adók miatt – Magyarország rendelkezett az egyik leggyengébb munkapiaci mutatókkal az Unión belül (alacsony foglalkoztatás és magas munkanélküliség), ami erősen visszafogta a gazdaság teljesítőképességét. A 2010 utáni gazdaságösztönző és foglalkoztatásbővítő intézkedések – munkát terhelő adók csökkentése, jóléti transzferek racionalizálása – hatására a magyar munkanélküliségi ráta az egyik legjelentősebb (több mint 7 százalékpontos) mérséklődést mutatta az Unióban 2010 és 2017 között. A magyar mutató megközelítette a 4 százalék alatti német értéket, és mára a legalacsonyabbak között szerepel európai uniós összevetésben. Az alacsony munkanélküliséggel párhuzamosan a teljes foglalkoztatás érdemben támogatja a tartós felzárkózást.

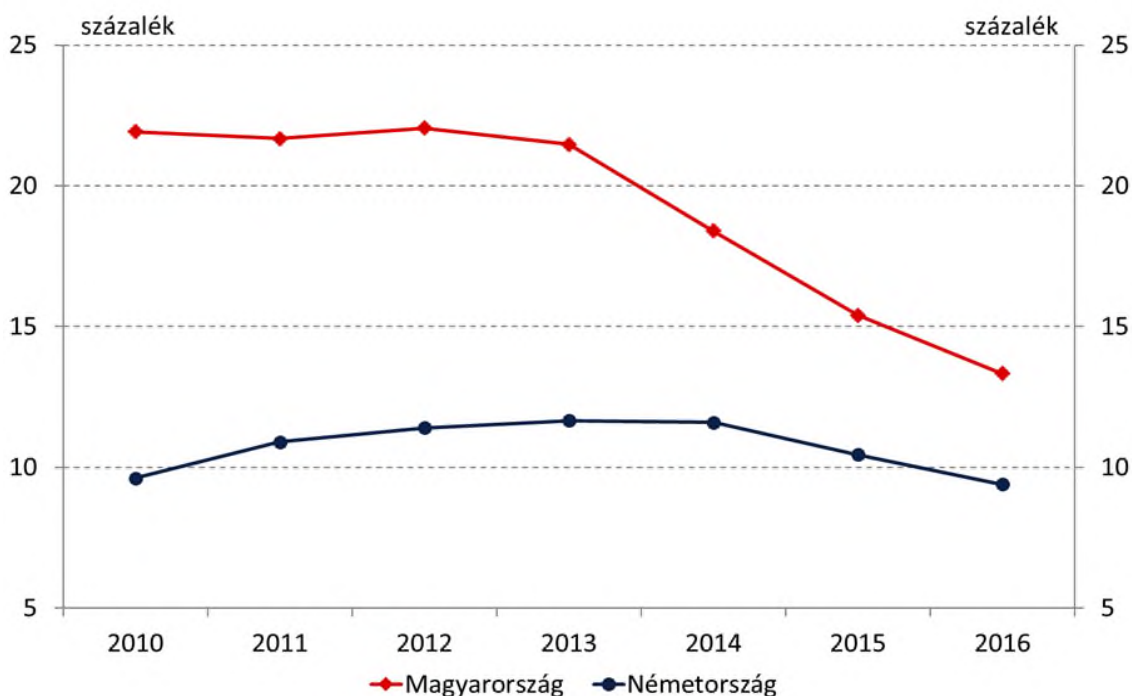
4. ábra: Munkanélküliségi ráta (15-64 éves korcsoport)

Forrás: Eurostat

Az áfarés elmúlt években bekövetkezett jelentős csökkenése a gazdaság fehéredését mutatja, ami nagyban támogatja a költségvetési stabilitást, egyben mozgásteret biztosít további versenyképességi intézkedéseknek. A rejtett gazdaság becslésére egyik leggyakrabban alkalmazott mutató az áfarés, ami azt mutatja meg, hogy mekkora a különbség a ténylegesen beszedett és a potenciálisan beszedhető áfabevétel között. Magyarországon az áfarés mértéke 2010-ben 21,9 százalék volt, ami több mint 12 százalékponttal volt magasabb az adóbeszedési hatékonyság területén élen járó Németországtól. A 2012 utáni gazdaságfehérítő intézkedések – melynek leghangsúlyosabb elemei az online pénztárgépek és az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző rendszer (EKÁER) – bevezetését követően azonban az áfarés mértéke jelentősen, 13,3 százalékra csökkent. Ezzel Magyarország e téren megközelítette Németországot, míg a V3 régió átlagosan több mint 20 százalékon áll. Az adóelkerülés csökkentése – az áfakulcsok emelése nélkül is – érdemben hozzájárult a költségvetési stabilitás biztosításához, illetve ahhoz, hogy a költségvetési egyensúly megtartásával a munkát és tőkét terhelő adók (például szociális hozzájárulási adó, társasági adó) tovább csökkenhessenek.

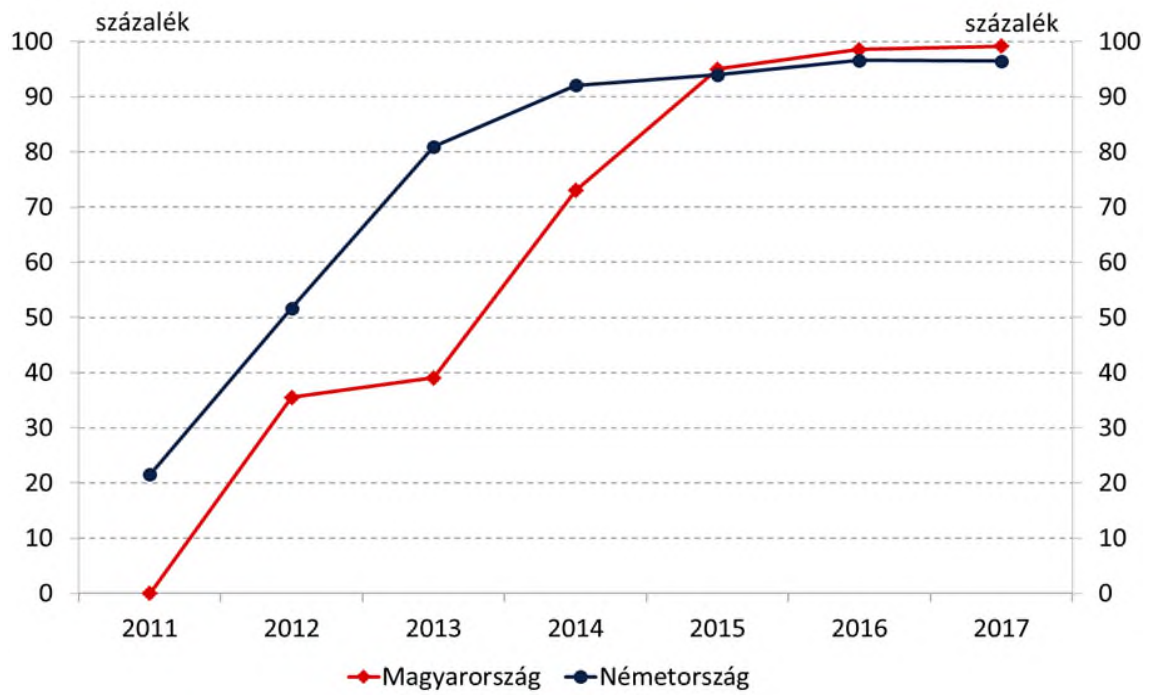
5. ábra: Az áfarés alakulása

Forrás: Európai Bizottság

Magyarországon teljes az országos 4G mobilinternet lefedettség, ami a német értéket és az uniós átlagot is meghaladja. Az internethozzáférés ma már az alapvető infrastruktúra részét képezi, mivel a 21. században az adat számít az egyik fő erőforrásnak. Az országok teljeskörű 4G (és a jövőben az 5G) mobilinternet lefedettsége azért lényeges, mert a negyedik ipari forradalom új megoldásainak és vívmányainak széleskörű elterjedéséhez elengedhetetlen alapfeltétel a nagymennyiségű adat gyors, vezeték nélküli továbbítása. A gyors internetkapcsolat elősegíti a gazdaság digitalizációját, ami hozzájárul a magas hozzáadott értékű szolgáltatások térnyeréséhez. Hazánk a teljes 4G mobilinternet lefedettséget rövidebb idő alatt érte el, mint a negyedik ipari forradalom indítójaként és egyik éllovasaként jegyzett Németország. Magyarországon a vidéki területek 4G lefedettsége 98 százalékos, – ezzel hazánk az első tíz uniós ország között van – ami megközelítőleg 10 százalékponttal haladja meg a német értéket és az uniós átlagot is. A minden állampolgár számára elérhető internethozzáférést hazánkban elősegíti az internet áfacsökkenése és a Digitális Jólét Alapcsomag bevezetése is.

6. ábra: 4G mobilinternet lefedettség

Forrás: Európai Bizottság

„Szerkesztett formában megjelent a novekedes.hu oldalon 2018. november 19-én.”